

Πότε/ Πώς συνεργήσατε στη βελτίωση των σχέσεων μέσα σε μία ομάδα μαθητών;

Παντού και Διαρκώς, αφού καθημερινά ως εκπαιδευτικοί της τάξης ή της εφημερίας του διαλλείματος καλούμαστε να λύσουμε τις διαφορές που προκύπτουν ανάμεσα στα πιτσιρικά και που πολλές φορές είναι ανάμεσα στα ίδια πρόσωπα πράγμα που ίσως υποκρύπτει κάτι βαθύτερο ή πιο μόνιμο.

Ωστόσο, κάνοντας ένα πισωγύρισμα νοερό αναπολώντας στιγμές από την εκπαιδευτική μου εμπειρία, που δεν είναι τόσο μεγάλη ίσως (δουλεύω περίπου δεκατρία χρόνια) αλλά έχει μια ποικιλία τύπων σχολείων και τάξεων από πολυθέσια πόλεων μέχρι μονοθέσια στην κορυφή του βουνού, από παιδιά οικονομικών μεταναστών μέχρι παιδιά με δυσκολίες στη μάθηση και από τις μικρές τάξεις ως και την έκτη που γεωγραφικά κατανέμονται κυρίως στη νησιωτική Ελλάδα, Λέσβο, Κρήτη Σάμο, θα'λεγα ότι έχει ενδιαφέρον η αναφορά στην συγκεκριμένη ομάδα μαθητών που είχα δώδεκα χρόνια περίπου πριν.

Βρισκόμαστε σε μονοθέσιο σχολείο (που την επόμενη χρονιά χαρακτηρίστηκε δυσπρόσιτο!!!) στην ορεινή Κρήτη, όπου τοποθετήθηκα εκεί ως αναπληρώτρια η τελευταία στο νομό από άποψη μορίων στο μοναδικό σχολείο που **κανείς** δεν είχε επιλέξει (αντιστοιχία ένα προς ένα λέγεται νομίζω στα μαθηματικά) μία ημέρα πριν τον αγιασμό!

Μετά από περιπέτειες για τον εντοπισμό του χωριού αρχικά και του σχολείου ειδικότερα φθάνω στον προορισμό μου κατααγχωμένη (πρώτη φορά σε μονοθέσιο με κύκλους μαθημάτων? Από Μυτιλήνη άγνωστη μεταξύ αγνώστων και με την πολύτιμη εμπειρία των εννέα μηνών σε τμήμα υποδοχής, έχοντας μάθει ότι το σχολείο αυτό άλλαζε τουλάχιστον τρεις με τέσσερις δασκάλους κάθε χρόνο ενώ η τελευταία γυναίκα εκπαιδευτικός είχε περάσει από κει δεκαεννέα χρόνια πριν), όπου αισθάνομαι δεκάδες μάτια να βαραίνουν πάνω μου εξεταστικά ελέγχοντας κάθε σύσπαση του προσώπου, κάθε κίνηση ίσως ακόμη και τις σκέψεις μου...(κυρίως προσευχές από τα βάθη της ψυχής μου).

Γιατί τα ανέφερα όλα αυτά: επειδή οι σχέσεις που διαμορφώνονται σε μια τάξη ή ένα σχολείο μεταξύ των μαθητών ή μαθητών δασκάλου ή δασκάλου- γονέων και τοπικής κοινότητας προσδιορίζονται και υπαγορεύονται σε μεγάλο βαθμό από το περιβάλλον όπου κανείς μεγαλώνει φυσικό ή ανθρώπινο, από τις αξίες που η κοινωνία πρεσβεύει, από τα πρότυπα που ο περίγυρος θέτει σε βάθρα απλησίαστα και ακλόνητα και που δεν έχει κανείς δικαίωμα να πειράξει.

Στους δεκαπέντε μαθητές όλων των τάξεων που είχα τότε (πλην της Ε'), είχα την ευκαιρία να γνωρίσω δεκαπέντε μοναδικά παιδιά, προσωπικότητες τελείως διαφορετικές μεταξύ τους, δεκαπέντε αξιολάτρευτα πλάσματα που τόσα χρόνια μετά τα θυμάμαι με συγκίνηση.

Μετά την πρώτη φάση γνωριμίας όπου η περιέργεια περίσσευε και από τις δυο πλευρές άρχισα να μαζεύω τις παρατηρήσεις μου :

- πιθανές **μαθησιακές δυσκολίες** τουλάχιστον τρία παιδιά (αδερφάκια μεταξύ τους),
- προβλήματα **επιθετικότητας**, έντονα **ξεσπάσματα θυμού** σε μια μικρούλα της Α' και στον αδερφό της στην Γ' τάξη με κοινό παρονομαστή την τάση για αποχώρηση από το χώρο του σχολείου μετά από κάθε διένεξη με τον οποιοδήποτε,
- **ειρωνεία** που εκφραζόταν με εκφράσεις απαξιωτικές, προσβλητικές γκριμάτσες ή /και χειρονομίες προς τα κορίτσια της τάξης και οτιδήποτε θετικό θα μπορούσε να έχει επιτύχει μια γυναίκα από μαθητή της Ε' που παρακολουθούσε την Δ' τάξη,
- αδιαφορία για την προστασία του **περιβάλλοντος**,
- έλλειψη **εμπειριών πώλης** (έννοιες όπως πολυκατοικία, κεντρική οδός, θέατρο, μουσείο ήταν κενές περιεχομένου),

- και **κυρίως απουσία οράματος** για το μέλλον (τα κορίτσια θα σταματούσαν το σχολείο μετά το δημοτικό κάνοντας τις νοικοκυρές ώσπου να παντρευτούν-φαντάζομαι κι αργότερα- ...τα δε αγόρια στην πλειοψηφία θα συνέχιζαν την ενασχόληση με την κτηνοτροφία όπως οι μπαμπάδες τους ΑΡΑ τους ήταν εντελώς άχρηστη η οποιαδήποτε ενασχόληση με γραμματική ή αριθμητική όπως τα αποκαλούσανε! (για να μην παρεξηγηθώ προέρχομαι η ίδια από αγροτοκτηνοτροφική οικογένεια και εκτιμώ τον αγώνα και την προσφορά των ανθρώπων, γεννήθηκα και μεγάλωσα σε χωριό και επέστρεψα σ' αυτό μετά από σπουδές και διάφορες τοποθετήσεις λόγω δουλειάς εκτός και εντός νησιού αλλά θεωρώ αδιανόητο να προδικάζεται αυστηρά και μονοδρομημένα το μέλλον του κάθε παιδιού αποκλειστικά από το κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον της οικογένειάς του.)

Στον αντίποδα οφείλω να πω ότι ήταν **ΚΑΛΑ** παιδιά που αν τα κέρδιζα ένωθα ότι θα κάναμε σπουδαία πράγματα μαζί! Κι αυτό αποφάσισα ότι έπρεπε να κάνω...

- Παραμέρισα αρκετά τα βιβλία και την **ύλη** (αφού έτσι κι αλλιώς δεν θα έβγαινε, υπήρχαν τεράστια κενά, δεν θα ακουμπούσε σχεδόν κανέναν και μας απασχολούσαν σημαντικότερα ζητήματα).
- Κάναμε μαθηματικά μέσα από **προβληματικές της καθημερινότητάς** τους (π.χ. αγοροπωλησία γαλακτοκομικών προϊόντων, αιγοπροβάτων, ζωοτροφών κλπ).
- Δουλέψαμε κυριολεκτικά με **ομάδες** συνδυάζοντας και την αλληλοδιδασκτική μέθοδο.
- Κάποιοι από τους «**δύσκολους**» μαθητές έγιναν το δεξί μου χέρι ο καθένας **εκεί που ήταν περισσότερο ικανός** αναλάμβανε να κάνει όσα θα έκανα εγώ την ώρα που ήμουν απασχολημένη σε μια άλλη ομάδα (κυρίως το γεγονός ότι υπήρχαν και πρωτάκια που βαριούνταν εύκολα μέχρι να μάθουν να διαβάζουν και να γράφουν ώστε να απασχολούνται ήσυχα σε σιωπηρές εργασίες δημιουργούσε πρόσθετη κόπωση).
- Κάναμε **δική μας υπόθεση** την καθαριότητα του σχολείου αφού δεν υπήρχε κονδύλι προβλεπόμενο για καθαρίστρια, δασκάλα και μαθητές καθαρίζαμε τα πάντα (ενώ κάποιες μαμάδες ανέλαβαν την υγιεινή της τουαλέτας ευκαιριακά).
- Κάναμε μια προσπάθεια να γνωρίσουμε τον κόσμο **βιωματικά** μέσα από διδακτικές επισκέψεις σε θέατρα, μουσείο φυσικής ιστορίας, αγγειοπλαστείο, πάρκο κυκλοφορικής αγωγής κ.α.
- Συνεργαστήκαμε με το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ηρακλείου έτσι ώστε να μας επισκεφθεί **κλιμάκιο ιατρικό** με οφθαλμίατρο, καρδιολόγο, οδοντίατρο προκειμένου να προσφέρει τις υπηρεσίες του στους κατοίκους του χωριού και ανάμεσά τους καλέσαμε την κα Σαββάκη Μαρία ειδικευμένη **γιατρό υπεύθυνη της Μονάδας Δυσλεξίας** και διαταραχών του Λόγου στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ηρακλείου, να δει τα παιδιά και να ενημερώσει τους γονείς σχετικά.
- Και όπου η βιωματική προσέγγιση δεν ήταν εφικτή το παλέψαμε μέσα από βιβλία και από το **διαδίκτυο**. Οφείλω να πω ότι αν δεν είχα την **συμπαράσταση του συναδέλφου** νηπιαγωγού με τον οποίο μοιραζόμαστε εκτός από τον ίδιο χώρο και ανάλογους προβληματισμούς δεν θα τα είχα καταφέρει να αντιμετωπίσω την δυσπιστία **ορισμένων τοπικών αρχόντων -φορέων** ή και την ειρωνεία (π.χ. κατά την αίτηση για σύνδεση στο διαδίκτυο: κοπελιά θα κάμεις κλίση σήμερα και θα σου 'ρχεται αύριο...).
- Πετύχαμε εκεί που δεν βρίσκαμε εργάτη να μας αλλάξει ένα πύρο για να λειτουργεί η εξώθυρα και να έχουμε ασφάλεια για τα παιδιά, να μας «επιτρέψει» **ο Δήμος** αφού εξασφαλίσαμε τα χρήματα εμείς παραχωρώντας μας επιστήμονες και εργατικό προσωπικό να προχωρήσουμε σε ανακαίνιση-εξωραϊσμό του σχολείου.(μετά από επανειλημμένες οχλήσεις ομολογουμένως).
- Θεωρώ ότι έπαιξε σημαντικό ρόλο στο να πάνε καλά τα πράγματα, το γεγονός ότι για πρώτη ίσως φορά **οι γονείς** κλήθηκαν όχι μόνο να γνωρίσουν τη δασκάλα των παιδιών τους εθιμοτυπικά αλλά και να γίνουν οι ίδιοι ενεργό κομμάτι υποστήριξης του σχολείου. Κάναμε εκλογές για την **ανάδειξη νέου συλλόγου γονέων-κηδεμόνων** (μέχρι τότε για υπογραφές τρέχαμε στο Ηράκλειο, σχεδόν

δυο ώρες μακριά σε ανθρώπους που και τα εγγόνια τους είχαν αποφοιτήσει) ο οποίος σιγά- σιγά ήρθε κοντά στο σχολείο, συμμετείχε στις εορταστικές εκδηλώσεις, στις εκδρομές μας, παντού!

Βέβαια, τότε ήμουν ουσιαστικά στο ξεκίνημα της διδακτικής μου πορείας που σημαίνει ότι γνώριζα ελάχιστα για καινοτόμα προγράμματα, νέες μεθόδους και τεχνικές ,για παράδειγμα για τον **τρόπο συγκρότησης ομάδων εργασίας**- αργότερα με ψάξιμο και με επιμορφώσεις έμαθα περισσότερα πράγματα και κατά την διάρκεια του Μείζονος επίσης, τις δούλεψα πολύ πιο συνειδητά και οργανωμένα και συνεχίζω. Επίσης, πιστεύω πια ότι οι μαθητές μου κι εγώ θα είχαμε αποφύγει αρκετές εντάσεις αν είμαστε σε θέση να οικοδομήσουμε ένα έντιμο **συναισθηματικό συμβόλαιο**, εάν γνώριζα από τότε την διαδικασία, τα βήματα, το πώς προχωράμε όλοι μαζί, δεσμευόμαστε και πειθαρχούμε σε αυτά που οι ίδιοι μαζί έχουμε προτείνει και συμφωνήσει από την αρχή της χρονιάς! (εμείς τότε κάναμε μια άτυπη συμφωνία μεταξύ μας διευκρινίζοντας ποιες είναι επιθυμητές συμπεριφορές και ποιες όχι, τι κερδίζουμε και τι χάνουμε ανάλογα, πως θα πρέπει να ενεργούμε για το καλό της σχολικής μας ομάδας-καταγράψαμε και τους πασίγνωστους κανόνες λειτουργίας της τάξης μας- αλλά όλο αυτό έγινε κυρίως μέσα από δικές μου υπαγορεύσεις ή προτροπές κι όχι τόσο ως αποτέλεσμα μιας διεργασίας διαπραγμάτευσης και ομότιμης συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων που αφορούσαν όλους μας)

Παρά το ότι τα περισσότερα πράγματα έγιναν με τρόπο φαινομενικά τυχαίο αυτό που ήταν ξεκάθαρο από νωρίς στα παιδιά ήταν το γνήσιο **ενδιαφέρον** μου γι' αυτά και η επιθυμία ανάπτυξης **καλού συναισθηματικού κλίματος**. Ένωσαν ότι **ήμουν στη διάθεσή** τους με όσες γνώσεις, ικανότητες, δυνάμεις είχα και ότι μπορούσαμε να **επικοινωνούμε** με **ειλικρίνεια** και **εμπιστοσύνη**, να **μοιραζόμαστε** τα ζόρια μας, να απολαμβάνουμε στιγμές ευχάριστες (π.χ. μετά από μια επιτυχία βγαίναμε στην αυλή για μπάσκετ **επιβραβεύοντας** με τον τρόπο αυτό -και με άλλους φυσικά- την προσπάθεια), να ξεπερνάμε πολλές φορές το ωράριο του σχολείου αλλά αυτό τελικά να μην ενοχλεί και τόσο πολύ και να κλείσουμε τη χρονιά με ένα γλέντι –έκπληξη που μας επιφύλαξαν οι γονείς και με περισσή συγκίνηση για όλους!!!

Δ. Φωτεινού, Εκπ. Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης